

Якимчук Діана. Особливості розвитку креативності майбутнього дизайнера / Діана Якимчук // Креативність особистості як фактор інноваційного розвитку суспільства : збірн. наук. праць. Вип. 2 / за ред. доц. В.В. Павленко. – Житомир : ФО-П Левковець Н.М., 2020. – 188 с. – С. 173-178.

*Якимчук Діана,
студентка 35 групи ННІ педагогіки.
Науковий керівник: канд. пед. наук, доцент В.В. Павленко*

Особливості розвитку креативності майбутнього дизайнера
Зробіть свій дизайн простим, але видатним
Дон Драпер

Сучасному суспільству необхідні конкретні програми, спрямовані на розвиток творчого потенціалу та креативності особистості. Ці програми необхідно впроваджувати у дитячих садках, школах, закладах вищої освіти. В.О. Моляко переконаний в тому, що сьогодні, а тим більше – завтра, саме творча, естетично збагачена особистість у змозі розв'язувати як щоденні виробничі, так і масштабні завдання, які забезпечуватимуть не просто виживання, а прогрес нації, здатної зайняти у співдружності народів достойне місце, створити кожному своєму громадянину повноцінне економічне і культурне життя.

Дивлячись на те, що в сучасному світі розвиток креативності учнів є досить актуальною, усі цивілізовані країни дбають про творчий потенціал суспільства. Про це наголошується в Законі України «Про освіту», Державній національній програмі «Освіта», Національній доктрині розвитку освіти, Концепції національного виховання.

У наш час процес навчання дизайну реалізується за допомогою різноманітних технологій, метою яких є розвиток особистості, що найбільш ефективно забезпечується саме завдяки застосуванню технологій розвитку креативності. Представники творчих професій неодноразово зауважували, що найвідповідальніші етапи їх діяльності носять інтуїтивний характер, не контролюються свідомістю і волею.

Особлива роль у цьому процесі відводиться студентам. Адже, вони як ніхто створюють умови для самовираження в різних видах діяльності. Тобто розвиток креативності студентів виступає складовою частиною процесу життєтворчості особистості.

Мета роботи: дослідити особливості технологій розвитку креативності в умовах вивчення дизайну.

Вчені-дослідники виділяють такі основні властивості творчої особистості: сміливість думки, схильність до ризику; фантазія;

уявлення та уява; проблемне бачення; вміння долати інерцію мислення; здатність виявляти суперечності; вміння переносити знання і досвід у нові ситуації; незалежність; альтернативність; гнучкість мислення; здатність до самоуправління.

Доведено К. Текексом [2, с.144–146], що особистість, здатна до досягнень у певній галузі, має :

- загальні інтелектуальні здібності;
- конкретні академічні здібності;
- творче або продуктивне мислення;
- лідерські здібності;
- художні й виконавські здібності;
- психомоторні здібності.

Вважається, що висококreatивною може стати лише та людина, яка має рівень інтелекту вищий за середній – «теорія інтелектуального порога», або «гранична теорія» (Г. Алдер, Є. Ніколаєва, П. Торренс). Сутність її полягає в тому, що оптимальний рівень розвитку інтелекту лежить в області коефіцієнту інтелектуальності (IQ) приблизно 120 балів. Більш високий рівень розвитку інтелекту не сприяє творчим досягненням людини, а іноді може заважати їм. Інтелектуальний коефіцієнт нижче за 120 балів може перешкоджати у творчій діяльності.

В умовах сучасного розвитку суспільства актуалізується проблема формування творчої індивідуальності майбутнього дизайнера, що вимагає окреслення теоретикометодологічного підґрунтя проблеми розвитку креативності й особливого дизайнерського мислення та зумовлює необхідність комплексного підходу до її вирішення.

Творчість розпочинається з нестандартного мислення (внутрішньої активності), а діяльність визначає зовнішню активність суб'єкта творчості. Як зауважує С. Сисоєва, розвиток творчого мислення студентів, ефективне використання навчального часу занять, підвищення рівня знань і вмінь, оволодіння основним арсеналом дослідницької роботи, отримання студентом результатів певною мірою через самостійну діяльність, набуття ним власного досвіду, професійних навичок є основними складовими розвитку творчого потенціалу особистості [1].

Отже, ефективність розвитку творчого мислення майбутніх дизайнерів підвищується за умови створення педагогічно комфортного освітнього середовища, творчої атмосфери, заохочення креативності студентів, генерування ними нових ідей і пошуку нестандартних шляхів для вирішення професійних завдань. Комфортне освітнє середовище – сприятлива умова для розвитку й

формування особистості фахівця-дизайнера, що забезпечує актуалізацію творчого потенціалу, розвиток творчого мислення студентів.

Перш за все маємо зазначити, що процес підвищення ефективності навчання, спрямованого на розвиток креативності, безпосередньо залежить від доцільного добору і використання різноманітних, відповідних навчальній темі креативних методів навчання, а також від активізації всього навчального процесу. Цьому сприяють технології сприяння розвитку креативної особистості та інтерактивні технології дизайну.

Розвиток креативної особистості потребує впровадження нових дидактико-методичних засобів, що допомагають моделювати навчально-виховний процес, виходячи із поставленої мети.

Для розвитку нестандартного мислення учнів у навчально-виховному процесі науковці пропонують такі види творчих завдань:

- задачі, зміст яких має народознавчий характер;
- вправи, які сприяють розвитку вмінь формулювати припущення та здогадки, переконувати в істинності певних висловлювань;
- завдання з елементами комбінаторики та логічного мислення;
- інтегровані завдання-комплекси;
- різноманітні цікавинки (задачі-жарти, головоломки, задачі-казки, ігрові вправи та ін.)

Для ефективного застосування матеріалу потрібно пам'ятати:

1) під час уроку вправи творчого характеру потрібно комбінувати з програмовими таким чином, щоб зберігався принцип наступності, коли кожне попереднє завдання створює основу для виконання наступного, і ця робота має ґрунтуватись на використанні власного досвіду школяра;

2) надзвичайну увагу слід звернути на роз'яснення змісту творчого завдання, щоб учні зрозуміли його кінцеву мету;

3) З до схематичної моделі звертайтеся тільки у тому випадку, коли без неї неможливо уявити зміст завдання;

4) важливо створювати таку ситуацію, у якій дитина мала б можливість подумати над нестандартною задачею, віднайти шляхи її вирішення;

5) під час самостійної роботи над розв'язуванням творчих вправ не слід стримувати дітей у виборі шляхів їх розв'язання;

6) варто якнайбільше сприяти й спонукати пошукам різних способів розв'язання задач, обирати серед них найефективніший;

7) не бажано підказувати хід розв'язання, краще направити думки дитини у правильне русло, найголовніше – не фінальний результат, а сам процес розв'язування;

8) під час використання творчих вправ обов'язково здійснювати індивідуальний підхід до кожного учня.

Учням до вподоби завдання творчого характеру, вони радо беруться за їх виконання; нестандартні завдання підсилюють навчальну діяльність; пробуджують інтерес до пізнання чогось нового і нетипового. Діти задоволені, коли знаходять правильний шлях розв'язування і отримують похвалу від учителя.

Важливим завданням педагога є спонукати дітей до активності, стимулювати розумову діяльність, залучати до гри всіх, постійно наголошуючи, що рішення, які на перший погляд різні, можуть бути правильними.

Суттєво підвищити ефективність розвитку творчих здібностей на предметах дизайну допомагає методика «Вільного письма»

Невеликий твір-асоціація за висловом, фразою, епіграфом, цитатою.

Розгляньте предмет, явище різнобічно (із позицій шести граней куба) за такими вказівками:

1. Опишіть це.
2. Порівняйте це.
3. Встановіть асоціації.
4. Проаналізуйте це.
5. Знайдіть застосування цьому.
6. Запропонуйте аргументи «за» і «проти».

Креативні методи навчання дають змогу створити на занятті атмосферу творчості, неординарності. Це один із способів зробити особистість розкутою, активувати її впевненість у своїй силі, налаштувати на успіх, розвивати творчі здібності.

Також використання гри на уроках дизайну розвиває креативність учнів. Взагалі для дитини гра – це, це перш за все, можливість випробувати себе, відчувати свою індивідуальність, ознайомитися з тими завданнями, які вона використовуватиме в майбутньому.

Підвищити ефективність розвитку творчих здібностей на заняттях дизайну можна лише в тому разі, якщо постійно використовувати в навчально-виховній діяльності креативні завдання, у процесі роботи над якими застосовують здобуті знання, уміння, навички. Але без певного емоційного стану, мотивації, настанови, ступені власної активності особистості неможливе виникнення

творчої ситуації, а звідти і самої творчості [3]. Отже, щоб розвивати креативність, потрібно відповідно організувати творчу діяльність. А запорукою успіху в розвитку креативності учнів на заняттях з дизайну стануть технології сприяння формуванню творчої особистості.

Серед технологій розвитку креативної особистості в дизайні виділяють наступні:

- технологію формування продуктивної пізнавальної атмосфери;
- технологію використання на уроці навчальних ігор і навчально-творчих завдань;
- технологію проектування;
- технологію створення підготовки умов осіб до творчої діяльності;

Так, технологія формування продуктивної пізнавальної атмосфери ґрунтується на творчій діяльності, яка починається з проблеми або запитання, з подиву, здивування, із суперечності. Основною творчістю є пошукова активність, що сприяє саморозвитку і самовдосконаленню студента.

Використання на заняттях з дизайну ігор та креативних завдань дає змогу підвищити інтерес до вивчення дисципліни. Значення рольової гри неможливо вичерпати й оцінити розважально-рекреативними можливостями. У цьому проявляється її феномен, адже буди розвагою, відпочинком, вона здатна перерости в навчання, творчість, терапію у модель людських відносин і проявів у праці. У рольовій грі насамперед розвиваються креативна уява, увага й образне мислення, закладається здатність оперувати образами дійсності, що у свою чергу створює основу для опанування складних форм творчої діяльності. Особливу роль відіграє рольова гра у розвитку здатності взаємодіяти з іншими людьми.

Список використаних джерел

1. Козвоніна В.П. Розвиток творчих здібностей учнів / В.П. Козвоніна // Початкова школа. – 2000. – №7. – С. 10–15.
2. Одаренные дети / Пер. с англ., Москва: Изд-во «Просвещение», 1996. – 214 с.
3. Подорожна І.В. Фактори розвитку креативності студентів // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: Педагогіка, психологія і соціологія: Випуск 2(133) – Донецьк: ДВНЗ «ДонНТУ», 2008. – С.141–144.